

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Klášterky a soudců JUDr. Blanky Chlostové a Mgr. Michaela Nipperta ve věci žalobců: **a) Ing. Přemka M.**, nar. dne xxx, bytem xxx, xxx, **b) JUDr. Vandy K.**, nar. dne xxx, **c) Ing. R. K.**, nar. dne xxx, oba bytem xxx, xxx, **d) Petra P.**, nar. dne xxx, bytem xxx, xxx, zastoupeného obecným zmocněncem JUDr. Vandou K., bytem xxx, xxx, proti žalované: **Městská část Praha 6**, IČ: 00063703, se sídlem Čs. armády 23, Praha 6, zast. advokátem JUDr. Františkem Vokůrkou, se sídlem Jeseniova 2863/50, Praha 3 - Žižkov, o zaplacení částky **124.920 Kč s příslušenstvím**, k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 3. května 2016, č.j. 28C 338/2015-32,

t a k t o :

I. Rozsudek soudu I. stupně **se potvrzuje.**

II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci ad **a)** na nákladech odvolacího řízení částku **500 Kč** a žalobkyni ad **b)** částku **1 695 Kč** do 3 dnů od právní moci rozsudku.

III. Ve vztahu mezi žalobci **c)** a **d)** a žalovanou nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

O d ů v o d n ě n í

V záhlaví uvedeným rozsudkem soud I. stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci a) částku 46.845 Kč, žalobkyni b) částku 31.230 Kč, žalobcům b) a c) částku 15.615 Kč a žalobci d) částku 31.230 Kč, vždy spolu s úrokem z prodlení v zákonné výši z uvedených částek jdoucím od 30.12.2015 do zaplacení a vždy do tří dnů od právní moci rozsudku, na náhradě nákladů řízení uložil žalované povinnost zaplatit žalobci a) 3.180 Kč, žalobkyni b) 3.029 Kč, žalobcům b) a c) 1 000 Kč a žalobci d) 2.380 Kč, vše do tří dnů od právní moci rozsudku.

Soud I. stupně takto rozhodl o žalobě, již se žalobci jako podíloví spoluvlastníci pozemků parc.č. xxx, xxx a xxx, vše zapsané na LV č. xxx pro obec Praha, k.ú. xxx u Katastrálního úřadu pro hlavní město Prahu, katastrální pracoviště Praha, domáhali vydání bezdůvodného obohacení v rozsahu svých podílů, a to žalobce a) v rozsahu id. 3/8, žalobci b) a c) v rozsahu id. 1/8, b) žalobkyně b) v rozsahu id. 1/4 a žalobce d) v rozsahu id. 1/4, s tvrzením, že tyto pozemky žalovaná v období od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2014 užívala bez právního důvodu, když pozemky slouží jako chodníky a veřejná zeleň, jsou užívány pro potřeby všech jako veřejné prostranství a o jejich charakteru a využití bylo rozhodnuto bez vědomí a souhlasu žalobců. Žalobci se intenzivně snažili se žalovanou dohodnout na uzavření nájemní smlouvy, prodeji či směně pozemků, avšak bezvýsledně, proto požadují z titulu bezdůvodného obohacení peněžitou náhradu odpovídající regulované ceně nájemného ve výši 120 Kč za m² celkem částku 124 920 Kč. Žalovanou vyzvali k úhradě této částky do 29. 12. 2015, žalovaná ji nezaplatila, žalobci proto požadují též zákonný úrok z prodlení.

Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby s tím, že podle územního plánu sídelního útvaru hl. m. Prahy, jsou předmětné pozemky definovány jako území všeobecně obytné a nejde o pozemky, do jejichž charakteristiky by náležel atribut „veřejné přístupnosti“. Pozemek č. parc. xxx není veřejnou zelení, jedná se o zatravněnou plochu, dále na něm jsou čtyři vzrostlé stromy a keře a asfaltová komunikace spojující ulice xxx a xxx. Na pozemku č. parc. xxx se nachází chodník tvořící přístupovou cestu k budovám čp. xxx - xxx postavených na pozemcích č. parc. xxx – xxx, na pozemku č. parc. xxx schodiště navazující na chodník na pozemku č. parc. xxx a na pozemku č. parc. xxx. Chodník tvoří přístup k domům čp. xxx – xxx a včetně přilehlého schodiště byl vybudován s největší pravděpodobností jako černá stavba vlastníky přilehlých domů čp. xxx – xxx, a jejich právními nástupci jsou dnes (i v rozhodném období dle žaloby) užívány. Z předmětných pozemků ve vlastnictví žalobců mají samotní žalobci přístup na ostatní své pozemky zastavěné stavbou bytových domů. Žalobci na vlastnicích stavby bytových domů za předmětné pozemky nájemné nepožadují, nýbrž úhradu za užívání nesprávně požadují po žalované.

Žalovaná vyjádřila nesouhlas s tvrzením žalobců, že bez jejich vědomí a vůle došlo ke změně druhového určení způsobu využití pozemků, které byly původně částečně rolí a částečně stavebním pozemkem a dnes jsou ostatní plochou, tedy potencionálně stavebními pozemky, pouze částečně, tam, kde dle územního plánu nejde o území všeobecně obytné, ale o zeleň městskou krajinnou, lze předpokládat nezastavitelnost tohoto území. Žalovaná dále uvedla, že změna způsobu využití pozemků je vždy prováděna administrativním procesem v souladu se záměrem využití širší lokality pozemků a takový proces nikdy není na vůli vlastníka pozemku a vlastník pozemku má vždy jen omezenou možnost do takového procesu zasáhnout.

Žalovaná zdůraznila, že předmětné pozemky nelze označit za veřejné prostranství, neboť nejsou uvedeny v taxativním výčtu podle vyhlášky hlavního města Prahy č. 22/2011 ze dne 15.12.2011 k provedení § 14 zákona o hlavním městě Praha. Žalovaná dále zpochybnila

svoji pasivní legitimaci s tím, že primárním subjektem práv a povinností je obec, tedy hlavní město Praha, která pouze některou konkrétní dílčí subjektivitu přenáší na městské části a to ve vztahu ke konkrétním pozemkům. Případná pasivní legitimace tedy stíhá hl. m. Prahu.

Soud I. stupně pro provedeném dokazování vyšel ze zjištění, že žalobci jsou podílovými spoluvlastníky pozemků par.č. xxx, xxx a xxx, druhově definovaných v katastru nemovitostí jako ostatní plocha, se způsobem využití jiná plocha a veřejná zeleň. V roce 1931 pozemky vlastnil právní předchůdce žalobců, provozoval na nich továrnu, která byla znárodněna a přenechána k začlenění do komunálního podniku. V 60. letech minulého století byl tovární objekt zdemolován a byly zde postaveny obytné domy s infrastrukturou. Až do roku 1990 pozemky užíval stát a byly předány Výstavbě hl.m. Prahy - Výstavbě sídlišť, neboť došlo k jejich zastavění obytnými domy a byly využity jako obytná zóna. V důsledku dodatečného projednání dědictví po jejich původním vlastníkovi a dalším nástupnictví z titulu dědění jsou pozemky ve spoluvlastnictví žalobců. Od poloviny 90. let minulého století se žalobci snažili se žalovanou i Magistrátem hl. m. Prahy o řešení situace dohodnout, jednání však byla bezvýsledná. K úhradě žalované částky žalobci žalovanou vyzvali dopisem ze dne 1.12.2015 ve lhůtě splatnosti do 29.12.2015. Sporné pozemky jsou na základě platného územního plánu hl. m. Prahy definovány jako plocha všeobecně obytná a část pozemku xxx jako veřejná zeleň v rámci městské a krajinné zeleně. Na pozemcích nebyla povolena stavba žádné pozemní komunikace, fakticky se však na pozemku xxx a pozemcích přilehlých parcelních čísel nachází užívaný chodník spojující severojižně ulici xxx a ulici xxx, což je patrné z leteckého snímku katastrální mapy a nákresu této mapy.

Soud I. stupně vyšel ze závěru, že pozemky parcelních čísel xxx a xxx jsou jako ostatní plochy se způsobem využití jiné plochy veřejným prostranstvím. Pozemek parcelního čísla xxx je pak ostatní plochou, veřejnou zelení. Důvodným neshledal tvrzení žalované, že tuto veřejnou zeleň neužívá a nestará se o ni, když vyšel ze zjištění, že v roce 1999 žalovaná vyzývala tehdejší vlastníky tohoto pozemku, právní předchůdce žalobců, k údržbě a péči o ni s tím, že jinak veřejnou zeleň v okolí tohoto pozemku obhospodařuje sama. Skutečnost, že nebylo zjištěno, kdo veřejnou zeleň na sporném pozemku zřídil, hodnotil tak, že nemůže jít k tíži žalobců, bez jejichž vědomí a vůle, respektive bez vědomí a vůle jejich právních předchůdců, byla na jejich pozemku veřejná zeleň zřízena. V této souvislosti odkázal též na rozsudek Nejvyššího soudu sp.zn. 28 Cdo 1498/2014.

Soud I. stupně dále shledal, že ve věci je pasivně legitimována žalovaná, která je právnickou osobou. Vyšel ze zjištění, že žalobci jsou omezeni ve svém vlastnickém právu způsobem využití všech tří sporných pozemků, které představují veřejné prostranství ve smyslu ustanovení § 14b zákona o hlavním městě Praze. Žalobci jsou povinni strpět, že pozemky v jejich spoluvlastnictví jsou užívány jako veřejné prostranství k uspokojování potřeb občanů hlavního města Prahy, a to zejména Městské části Praha 6, kdy každý občan Městské části Praha 6, tedy žalované, je současně občanem hlavního města Prahy ve smyslu ustanovení § 6 odst. 1, 2 zákona o hlavním městě Praze. Soud I. stupně uzavřel, že předmětné pozemky jsou zčásti veřejnou zelení, zčásti jako jiná plocha tvoří součást místní pozemní komunikace a slouží primárně k uspokojování potřeb občanů žalované. V této souvislosti přihlédl též k rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 7. května 2014 sp. zn. 28 Cdo 3684/2013 a ze dne 2. prosince 2009 sp. zn. 28 Cdo 1127/2009.

Po právní stránce věc posoudil podle ust. §§ § 2991 a násl. o.z. o bezdůvodném obohacení a žalobu shledal důvodnou. Poukázal na skutečnost, že u pozemků došlo bez vědomí a vůle jejich spoluvlastníků ke změně druhového určení způsobu využití pozemků,

kteří představují ostatní plochu, jinou plochu a zeleň, na pozemcích xxx a xxx se nachází chodník, veřejně přístupná pozemní komunikace, byť nebylo zjištěno, že by byl jako stavba povolen, existuje a je fakticky užíván. Lichou shledal soud I. stupně námitku žalované o tom, že pozemky nejsou taxativně jako veřejné prostranství uvedeny ve vyhlášce hlavního města. Zdůraznil, že vyhl.č. 5/2011 Sbírký HMP taxativně definuje veřejná prostranství, za jejichž užívání je vybírán místní poplatek, a že fakt, že za užívání určitého pozemku poplatek vybírán není, neznamená, že by nemohl být veřejným prostranstvím. V tomto směru odkázal na definici veřejného prostranství obsaženou v ust. § 14b zákona č. 131/2000 Sb. s tím, že byť nepovolená pozemní komunikace, chodník, je patrně již od kolaudace obytných domů v roce 1968 přístupná každému bez omezení a slouží obecnému užívání. Uzavřel, že pozemky xxx a xxx jsou veřejným prostranstvím. Pozemek xxx je ostatní plochou, veřejnou zelení a přestože nebylo prokázáno, kdo ji zřídil, nelze tuto skutečnost klást k tíži žalobců, neboť byla zřízena bez jejich vědomí a vůle a naplňuje znaky veřejného prostranství. Ve věci může být sporné, kdo za užívání uvedených veřejných prostranství v Praze odpovídá, nicméně městské části vystupují v právních vztazích svým jménem a nesou odpovědnost ze stavu vyplývající, mají tedy všechny atributy právnické osoby jako jednotky územní samosprávy. Uzavřel, že pozemky nikdy nebyly ve veřejném zájmu vyvlastněny, jsou pouze fakticky užívány k uspokojování potřeb občanů a primárně občanů žalované, což jsou žalobci nuceni strpět a způsobem užití pozemků jsou omezeni ve svém vlastnickém právu. Nárok žalobců shledal opodstatněným i co do jeho výše, když jej za vymezené období požadují v souladu s úředně regulovanou cenou ročního nájemného za užívání jiných pozemků a výsledný násobek ceny a výměry pozemků pro požadované období ve výši 124.920 Kč rozdělil mezi žalobce podle velikosti jejich spoluvlastnických podílů, přičemž počátek prodlení žalované vázal na den následující po dni splatnosti uvedený ve výzvě žalobců. O nákladech řízení sestávajících ze soudního poplatku a cestovného rozhodl s odkazem na ust. § 142 odst. 3 o.s.ř.

Proti tomuto rozsudku podala žalovaná včas odvolání, v němž namítla, že předmětné pozemky jsou neoplocené, což se žalobci ani nepokusili zvrátit a tedy ani dosáhnout toho, aby nebyly veřejně přístupné. Zdůraznila, že pozemky nelze označit za veřejné prostranství, na pozemku č.parc. xxx je travní porost a vzrostlé stromy a částečně vybudovaný chodník a další dva pozemky jsou fakticky jako chodník užívány, nicméně žalovaná chodníky nevybudovala, travní porost a stromy nevysázela. Má za to, že neodpovídá za způsob užití pozemků a nemá ani možnost jej ovlivnit. Sousedící pozemek je ve vlastnictví hlavního města, nebyl jí svěřen. Setrvala na svém stanovisku, že pozemky ani s ohledem na citovanou vyhlášku nejsou veřejným prostranstvím, navíc zcela absentuje jakékoli rozhodnutí či její postup týkající se užívání těchto pozemků. Ve sporu je dána pasivní legitimace hlavního města, obec nelze sankcionovat za to, že vlastník pozemku jej nevyužívá a nechává jej přístupný prakticky komukoliv. Navrhla změnu rozsudku zamítnutím žaloby.

Žalobci navrhli potvrzení rozsudku jako věcně správného s tím, že ani další jednání se žalovanou nebyla úspěšná z důvodů na straně žalované.

Odvolací soud projednal věc při jednání (§ 214 odst. 1 o.s.ř.), v mezích podaného odvolání přezkoumal napadený rozsudek včetně řízení, které předcházelo jeho vydání (§ 212 a § 212a o.s.ř.), a odvolání žalované neshledal důvodným.

Soud I. stupně se s nárokem uplatněným žalobou vypořádal správně, na základě dostatečných skutkových zjištění dospěl ke správným závěrům skutkovým i právním, odvolací soud se s jeho závěry ztotožňuje a v podrobnostech na ně odkazuje s tím, že žádná z uplatněných odvolacích námitek není způsobilá správnost rozhodnutí ovlivnit.

V řízení bylo prokázáno vlastnické právo žalobců k předmětným pozemkům i skutečnost, že se nacházejí v katastrálním území žalované, dle zápisu v katastru nemovitostí, učiněného bez vědomí vlastníků, představují ostatní plochu, jinou plochu a zeleň, dva z nich tvoří chodníky, třetí je chodníkem dotčen částečně, chodníky jsou fakticky užívány, pozemky jsou součástí komplexu zastavěného bytovými domy.

Soud I. stupně správně vyšel ze závěru, že pozemky parc. č. xxx a xxx jsou jako ostatní plochy se způsobem využití jiné plochy veřejným prostranstvím, pozemek parc. č. xxx je ostatní plochou, veřejnou zelení. Podle § 14b zák. č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, jsou veřejným prostranstvím všechna náměstí, tržiště, ulice, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru. Zcela shodně je veřejné prostranství definováno i v § 34 zák. č. 12/2000 Sb. o obcích. V souladu s touto definicí veřejného prostranství pak vyznívá i závěr soudu I. stupně v napadeném rozsudku.

Ve vztahu k výše uvedeným zjištěním a zákonné definici veřejného prostranství nemůže obstát námitka žalované o tom, že pozemky nejsou veřejným prostranstvím pro absenci jejich výčtu ve vyhlášce hl. m. Prahy č. 22/2011 o místním poplatku za užívání veřejného prostranství. Ve smyslu výše uvedené zákonné definice je veřejným prostranstvím prostor, splňující zákonné znaky veřejného prostranství ze zákona, který je předmětem veřejného užívání. Veřejným užíváním je pak užívání všeobecně přístupných materiálních statků předem neomezeným okruhem uživatelů a to takové užívání, které odpovídá povaze a účelu statku a které předem nevyklučuje z jeho užívání jiné, byť i potenciální uživatele. Rozlišuje se přitom užívání obecné a zvláštní, obecné užívání nevyžaduje žádné rozhodnutí správního orgánu, není pro něj třeba žádného povolení, okruh uživatelů je neomezený (viz NS ČR 33 Odo 396/2004). Výše uvedené závěry na projednávanou věc spolehlivě dopadají, k naplnění zákonné definice veřejného prostranství z hlediska toho, zda slouží obecnému užívání, není žádného rozhodnutí správního orgánu potřeba, není tedy ani zapotřebí, aby pozemky byly vymezovány vyhláškou obce a vybírán ve vztahu k nim místní poplatek. Plně postačuje, pokud naplňují zákonné znaky a jsou užívány neomezeným okruhem uživatelů dle jejich účelu. To se v souzené věci nepochybně děje, chodníky i zeleň jako součást poměrně rozsáhlé bytové zástavby, nepochybně denně slouží k uspokojování základních potřeb občanů přilehlých domů.

Vzhledem k výše uvedenému je zároveň zcela nerozhodné, kdo chodníky a zeleň zbudoval a založil a zda se tak stalo na základě odpovídajících povolení či nikoli, z hlediska zákonné definice je rozhodující, k čemu a komu prostranství slouží, přičemž „služba“ sporných pozemků nejméně od 60. let minulého století občanům žalované městské části je těžko zpochybnitelná. V této souvislosti není tedy důvodná ani námitka nedostatku pasivní legitimace žalované ve sporu, když není pochyb o tom, že sporné pozemky jako veřejná prostranství mohou sloužit nepochybně všem občanům hlavního města, primárně však, i vzhledem k jejich poloze v obytné zástavbě, slouží právě k uspokojování potřeb občanů Prahy 6. Veřejným užíváním těchto pozemků tak žalovaná plní svou veřejnou funkci uspokojování potřeb právě svých občanů, která je jí stanovena zákonem, a plní ji i prostřednictvím pozemků ve vlastnictví žalobců, čímž se na jejich úkor bezdůvodně obohacuje. I tuto otázku soud I. stupně správně posoudil.

Z důvodů shora uvedených postupoval odvolací soud podle ust. § 219 o.s.ř. a napadený rozsudek jako věcně správný potvrdil včetně správných výroků o nákladech řízení.

Výrok o nákladech odvolacího řízení je odůvodněn ust. § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř.. Žalobcům ad a) a ad b) byly přiznány náklady za cestovné z místa bydliště k odvolacímu soudu a zpět a za jednu náhradu hotových výdajů podle § 151 odst. 3 o.s.ř. ve výši 300 Kč stanovené podle § 1 odst. 3 písm. c) ve spojení s § 2 odst. 3 vyhl. č. 254/2015 Sb., žalobcům ad c) a d) žádné náklady v odvolacím řízení nevznikly.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **je dovolání přípustné jen za podmínek** ustanovení § 237 o.s.ř. a lze je podat do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 6.

V Praze dne 10. ledna 2017

JUDr. Jan Klášterka, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Bc. Daniela Krausová, DiS.